

Чернявська Альона Петрівна,
лауреатка I туру всеукраїнського
конкурсу «Учитель року – 2026»
у номінації «Початкова освіта»
Педагогічний стаж – 6 років
Освіта – вища, Житомирський державний університет
імені Івана Франка, 2022 р.
Вчителька початкових класів Ліцею № 22 міста
Житомира імені Василя Михайловича Кавуна
Спеціальність – учителька початкових класів
Кваліфікаційна категорія – «спеціаліст першої
категорії»

Діяльнісний підхід як метод збагачення навчального процесу і розвитку критичного мислення учнів початкових класів

Сучасні діти живуть у світі, що змінюється щодня. Вони відкриті до нового, допитливі, емоційні, технологічно активні. Саме тому навчання для них має бути не лише корисним, а й захопливим, живим, наповненим сенсом. Як учителька початкових класів, я щодня бачу, як важливо створити для дітей простір, де вони можуть не просто слухати, а діяти, досліджувати, творити, співпрацювати.

Моя педагогічна ідея полягає у перетворенні учня на Архітектора власних знань. Моя педагогічна концепція базується на діяльнісному підході, проєктній діяльності та інтеграції навчального змісту. Ці принципи я реалізую в межах освітнього проєкту «Освіта. Діти. Майбутнє» (ОДМ), учасником якого я є. ОДМ – це не просто платформа чи методика, це філософія навчання, де дитина стає головним героєм освітнього процесу.

Діяльнісний підхід – це серце моєї роботи. Я вірю, що знання набувають справжньої цінності лише тоді, коли їх можна застосувати. Тому на моїх уроках діти експериментують, спостерігають, створюють мініпроєкти, розв'язують реальні завдання. Особливо яскравим прикладом став проєкт під час вивчення теми «Повітря». Ми досліджували його властивості за допомогою мандаринок: опускали їх у воду зі шкіркою та без, спостерігали, як вони поведуться, і робили

висновки про те, де саме знаходиться повітря. Це було справжнє відкриття і для дітей, і для дорослих.

Дослід проводився у рамках Дня відкритих дверей у ліцеї, коли ми знайомили батьків майбутніх першокласників із підходами ОДМ. Батьки мали змогу не просто спостерігати за навчальним процесом, а й стати його учасниками. Їхня реакція була щирою і захопленою. Здивування, яке вони пережили разом із дітьми, стало емоційним моментом єднання сім'ї навколо навчання. Батьки побачили, що сучасна школа – це не суха теорія, а живий процес, у якому є місце для дослідження, радості, спільного здивування.

Ми також досліджували, як виникає вітер. Діти створювали рух повітря за допомогою аркушів паперу, а дрібні нарізані папірці починали рухатися, демонструючи силу невидимого потоку. Під час вивчення теми «Світло» ми досліджували, як утворюється тінь: експериментували з джерелами світла, предметами різної форми та прозорості, робили висновки про напрямок світла і властивості об'єктів. Ці прості, але глибокі дослід викликали щире захоплення і бажання дізнатися більше.

Проектна діяльність – це крила, які дають змогу дітям злетіти. Вона навчає працювати в команді, планувати, відповідати за результат. Ми створюємо проекти «Моя сім'я», «Моє рідне місто», «Город на підвіконні». Діти малюють плакати, записують відео, пишуть тексти. Проекти інтегрують знання з різних предметів, допомагають побачити зв'язки між ними, формують системне мислення.

Ще одним прикладом поєднання теорії з практикою став наш проект «Город на підвіконні», який ми реалізували під час вивчення теми «Рослини». Ми не просто говорили про будову рослин, їхні частини та функції, ми вирішили виростити справжній мінігород прямо у класі. Діти висаджували насіння, доглядали за рослинами, щодня спостерігали за їхнім ростом, робили записи, малювали зміни, порівнювали, аналізували. Це був не просто навчальний процес, а жива наука, яку вони могли бачити, торкатися, відчувати.

Проект допоміг дітям краще зрозуміти, як працює природа, що потрібно рослинам для росту, як змінюється їхній вигляд з часом. Вони навчилися бути уважними, відповідальними, терплячими. А найголовніше те, що вони відчули радість від того, що можуть створити щось власноруч. «Город на підвіконні» став не лише частиною уроку, а частиною щоденного життя класу, джерелом натхнення та гордості.

Цифрові технології – це міст між традиційним навчанням і сучасним світом. Я активно використовую інтерактивні платформи: LearningApps, Wordwall, Canva, ОДМ тощо. Вони допомагають зробити навчання динамічним, візуальним, доступним. Діти створюють інтерактивні вправи, працюють на онлайн-дошках, презентують свої ідеї в цифровому форматі. Це не лише цікаво, а й формує цифрову грамотність, яка є однією з ключових компетентностей ХХІ століття.

У центрі всього – дитина. Її інтереси, її темп, її емоції. Я прагну, щоб кожен учень відчував себе важливим, здібним, успішним. Тому мої уроки – це не просто

передача знань, а спільна подорож, у якій ми разом відкриваємо світ. Я створюю умови для самовираження, підтримую ініціативу, заохочую до творчості. Ми вчимося не лише читати й рахувати, а й слухати одне одного, співпрацювати, ділитися думками, поважати різність.

Результатом такого підходу є не лише засвоєння навчального матеріалу, а й формування ключових компетентностей: критичного мислення, креативності, самостійності, організованості, комунікації. Діти відчують радість від власних досягнень, що стимулює мотивацію та формує стійку любов до навчання.

Бути вчителем – це не професія, це покликання. Це щоденна праця серця і розуму. І я щаслива, що маю змогу творити майбутнє разом зі своїми учнями крок за кроком, проєкт за проєктом, відкриття за відкриттям.